

Пропозиції
Державної податкової служби України
до проєкту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу
України та деяких інших законодавчих актів України щодо зменшення
тиску контролюючих органів на платників податків»,
внесеного на розгляд Верховної Ради України народними депутатами
України Южаніною Ніною, Геращенко Іриною та іншими,
реєстраційний номер 4065-1 від 23 вересня 2020 року
до першого читання

1. Проєкт Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо зменшення тиску контролюючих органів на платників податків» (далі – законопроект) Державною податковою службою України не підтримується.

2. Законопроектом пропонується внести зміни до Податкового кодексу України (далі – Кодекс) та Закону України від 16 січня 2020 року № 466-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» у частині:

скасування оцінки операцій з нерезидентами на предмет наявності розумної економічної причини (ділова мета) з одночасним виключенням норми, за якою фінансовий результат податкового (звітного) періоду збільшується на суму витрат, понесених платником податків при здійсненні операцій з нерезидентами, якщо такі операції не мають ділової мети та збереження застосування концепції ділової мети виключно в межах статті 39 Кодексу щодо трансфертного ціноутворення;

зменшення терміну розгляду звернення на отримання індивідуальної податкової консультації як від платника податку, так і від територіального органу;

скасування можливості внесення змін до річного плану-графіка проведення документальних планових перевірок;

зупинення проведення планової та позапланової перевірки лише для великих платників податків;

виключення положень стосовно збільшення фінансового результату до оподаткування на суму штрафів, пені, нарахованих контролюючими органами та іншими органами державної влади за порушення вимог законодавства;

виключення положень щодо розширення застосування пені на суми штрафних (фінансових) санкцій, не сплачених у встановлені законодавством строки;

скасування норм щодо притягнення до відповідальності платників податків, що відчужують без згоди контролюючого органу майно, яке перебуває у податковій заставі;

скасування інституту вини при порушенні платниками податків податкового законодавства;

скасування норми щодо застосування штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) залежно від встановлення контролюючими органами вини платника податків (винні діяння/діяння, вчинені умисно).

Щодо скасування оцінки операцій з нерезидентами на предмет наявності розумної економічної причини (ділова мета) з одночасним виключенням норми, за якою фінансовий результат податкового (звітного) періоду збільшується на суму витрат, понесених платником податків при здійсненні операцій з нерезидентами, якщо такі операції не мають ділової мети, та збереження застосування концепції ділової мети виключно в межах статті 39 Кодексу щодо трансфертного ціноутворення

Пропозиція щодо внесення змін до підпункту 14.1.231 пункту 14.1 статті 14 Кодексу та виключення підпункту 140.5.15 пункту 140.5 статті 140 Кодексу не підтримується, оскільки виводить з вітчизняної практики контролюючих та судових органів можливість застосування міжнародних загальноновизнаних правових податкових доктрин, спрямованих на захист національних баз оподаткування, та суперечить зобов'язанням, взятим на себе Україною в межах приєднання до Плану протидії BEPS, і укладених нею міжнародних угод про уникнення подвійного оподаткування.

Також застосування поняття ділової мети є запобіжником для уникнення формування економічно необґрунтованих витрат, здійснених з метою штучного заниження об'єкта оподаткування, а тому має поширюватися на всі господарські операції платника податку.

Зміни, запропоновані до пункту 44.5 статті 44 Кодексу, не підтримуються, оскільки не визначено, які саме обставини вважатимуться «залежними» від платника податків у разі невідновлення документів, зазначених у пунктах 44.1, 44.3 цієї статті, та який механізм буде застосовуватися контролюючими органами для визначення зазначених обставин.

Реалізація змін до пунктів 52.1, 52.5 статті 52 Кодексу щодо зменшення терміну розгляду звернення на отримання індивідуальної податкової консультації негативно вплине на якість та своєчасність розгляду контролюючими органами цих звернень, оскільки їх загальна чисельність щороку збільшується (у 2017 році контролюючими органами надано 3233 індивідуальних податкових консультацій, у 2018 році – 5502, у 2019 році – 6330).

Щодо скасування можливості внесення змін до річного плану-графіка проведення документальних планових перевірок (пункт 77.2 статті 77 Кодексу)

Однією з причин коригування плану-графіка проведення документальних планових перевірок платників податків є зміна періоду, що підлягає перевірці, у зв'язку зі зміною термінів подачі платниками податків декларації з податку на прибуток (з квартального на річний).

Крім того, відповідно до пункту 77.1 статті 77 Кодексу план-графік документальних планових перевірок на поточний рік оприлюднюється на

офіційному вебсайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, до 25 грудня року, що передує року, в якому будуть проводитися такі документальні планові перевірки.

Тому при відборі платників податків для включення їх до плану-графіка податкові органи мають можливість аналізувати їх діяльність лише за 9 місяців поточного року. Разом з тим можливість аналізу звітності за рік постає лише з 03 березня поточного року.

Зазначене призводить до необхідності коригування плану-графіка за результатами аналізу річної звітності шляхом включення до нього більш ризикових платників податків.

Стосовно змін до пункту 82.4 статті 82 Кодексу щодо зупинення проведення планової та позапланової перевірки лише для великих платників податків зазначаємо, що запропоновані зміни унеможливають врегулювання та дослідження більшості питань, що виникають при проведенні таких перевірок, для інших категорій платників податків.

Щодо виключення положень стосовно збільшення фінансового результату до оподаткування на суму штрафів, пені, нарахованих контролюючими органами та іншими органами державної влади за порушення вимог законодавства, передбачені підпунктом 140.5.11 пункту 140.5 статті 140 Кодексу

Відповідальність платників за порушення податкового та іншого законодавства передбачає, зокрема, застосування штрафних (фінансових) санкцій і пені.

Водночас за правилами бухгалтерського обліку визнані штрафи, пені, неустойки включаються до інших операційних витрат, що впливає на зменшення фінансового результату до оподаткування і зі свого боку нівелює ефективність застосування такого виду відповідальності платників та не мотивує їх до дотримання податкового та іншого законодавства.

Тому передбачені чинною редакцією положення підпункту 140.5.11 пункту 140.5 статті 140 Кодексу є необхідним запобіжником щодо необґрунтованого заниження об'єкта оподаткування внаслідок порушення платниками законодавства.

Щодо внесення змін до Закону України від 16 січня 2020 року № 466-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» (далі – Закон № 466)

Стосовно скасування редакції підпункту 14.1.162 пункту 14.1 статті 14 Кодексу, якою було удосконалено визначення поняття «пеня»

Зміни до підпункту 14.1.162 пункту 14.1 статті 14 Кодексу було запроваджено з метою уникнення неоднозначного трактування поняття «пеня» та уточнення порядку її нарахування.

Реалізація запропонованих змін може продовжити практику адміністративних та судових оскаржень платниками податків нарахування пені контролюючими органами.

Стосовно пропозицій щодо скасування змін до статті 58, підпункту 78.1.5 статті 78 та пунктів 86.7, 86.8 статті 86 Кодексу повідомляємо, що зміни були запроваджені з метою уникнення проведення повторної перевірки з питань, що вже були досліджені під час проведення перевірки, призначеної комісією з розгляду спірних питань.

Скасування зазначених норм призведе до залучення додаткових ресурсів як платника податків, так і контролюючих органів та сприятиме затягуванню процесу прийняття податкових повідомлень-рішень, що негативно вплине на взаємовідносини між платником податків та контролюючим органами.

Законопроектом пропонується виключити статтю 116 Кодексу, якою врегульовуються питання притягнення до відповідальності платників податків, що відчужують без згоди контролюючого органу майно, яке перебуває у податковій заставі.

З огляду на те, що зміни, внесені Законом № 466, призвели до зміни нумерації певних статей Кодексу, на сьогодні редакція статті 116 Кодексу викладена в чинній редакції статті 124 Кодексу.

Виключення положень щодо застосування передбачених штрафів за відчуження майна, що перебуває у податковій заставі, сприятиме збільшенню порушень з боку несумлінних платників податків, відчуженню такими боржниками майна, що перебуває у податковій заставі, та збільшенню недонадходжень платежів до бюджету.

**Заступник Голови Державної
податкової служби України**

Михайло ТИТАРЧУК